

Fejlesztési döntések meghozatalának módja

Információs bázis és bizonytalanság

Bajmócy Zoltán

Szegedi Tudományegyetem

Gazdaságtudományi Kar

Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet

Bemutakozás

- **PhD fokozat:** 2007, közgazdaságtan (SZTE Gazdaságtudományi Kar)
- **Értekezés címe:** A technológiai inkubáció elmélete és alkalmazási lehetőségei hazánk elmaradott térségeiben
  - A helyi gazdaság és vállalkozásfejlesztés, valamint innovációpolitika határterülete
  - Döntéshozatal bizonytalan szituációk közepette
  - Evolucionista közgazdaságtan (és gazdaságföldrajz)

Bemutakozás

- **Jelenlegi munkahely:** SZTE Gazdaságtudományi Kar, adjunktus
- **Oktatott tárgyak:**
  - Helyi gazdaságfejlesztés (Master)
  - Regionális innovációpolitika (Master)
  - Innováció és technológiamenedzsment (Master)
  - Bevezetés a helyi gazdaságfejlesztésbe (Bachelor)
  - Regionális gazdaságtan (Bachelor)
  - A földrajz közgazdaságtani alapjai (Bachelor)

Tágabb kutatási terület:

- Innovációelmélet és regionális innovációpolitika
  - Innovációs rendszerek
  - A technológiai változás társadalmi és környezeti összefüggései
  - Evolucionista koncepciók regionális gazdaságtani alkalmazása
- Helyi gazdaságfejlesztés
  - Helyi gazdasági folyamatok evolúciós jellege
  - Helyi gazdaságfejlesztési stratégiák és eszközök
  - Részvétel szerepe a helyi gazdaságfejlesztésben

Problémafelvetés

- A gyakorlati gazdaságpolitika alapvető elvárása a vonatkozó kutatásokkal kapcsolatban:
  - Javaslattétel arra vonatkozóan, hogy **MIT** tegyen a gazdaságpolitikus

↓

- A szakmai ajánlások javaslatok elsősorban a célszerűnek látszó beavatkozások **TARTALMÁRA** vonatkoznak
- A döntéshozatal **MÓDJA** (miként kerül kialakításra a beavatkozási döntés tartalma) nagyban mellőzött kérdés
- Miért fontos a döntéshozatal módja:
  - Információs bázis
  - Bizonytalanság

Az információs bázis szerepe

- **Információs bázis:** az értékelés alapjául szolgáló információk
  - Milyen információkat vonunk be az értékelésbe
  - Milyen információkat zárunk ki az értékelésből
- Az ezzel kapcsolatos döntés szükségyszerű és értékválasztást hordoz
- A kizárt információk relevánsak (lehetnek)

A regionális innováció-ösztönzés példája

- **Értékelési kritérium:** akkor kívánatos a beavatkozás, ha hozzájárul az innovációs rendszer hatékonyságának javulásához
  - Technológiai változás ütemének gyorsulásához
  - Gazdasági teljesítmény növekedéséhez
- **Kizárt információk:** a technológiai változás társadalmi és környezeti hatásai
  - A technológiai változás komplex, ko-evolúciós jelenség: a társadalmi, gazdasági és környezeti hatások a valóságban nem különíthetők el, szisztematikusan hatnak egymásra
- Az egyik szempont szerint kedvező változás egy másik aspektusból nézve kedvezőtlen lehet (a szokásos értékelési kritérium alapján meghozott döntés):
  - Ellene hathat a fenntarthatóságnak
  - Elkerülhetetlenül „termel” veszteseket is
  - A társadalom egyes tagjai, vagy csoportjai nem feltétlenül tudnak alkalmazkodni a változásokhoz
  - A változás felgyorsulása felgyorsult kockázat-termelést eredményez

- Az **EX ANTE** kiválasztott értékelési kritérium releváns információkat zár ki és befolyásolja a meghozott döntések tartalmát
- Az értékelési kritérium kiválasztása értékválasztás

Bizonytalanság

- A folyamatokkal kapcsolatban
  - Komplex és jósolhatatlan problémák
  - Különböző szereplők eltérő problémákat észlelnek és eltérően észlelik ugyanazon problémákat
- A beavatkozási döntésekkel kapcsolatban
  - Szelektív problémaészlelés
  - Az észlelt problémák közül csak néhányal foglalkozik érdeemben a gazdaságfejlesztés
  - Bizonytalanság az alkalmazandó eszközzel kapcsolatban
  - Bizonytalanság a beavatkozás hatásával kapcsolatban
  - Bizonytalanság a szereplők reakcióival kapcsolatban

A regionális innováció-ösztönzés példája

- A folyamat bizonytalansága
  - Innovációs folyamatok és technológiai változás jósolhatatlansága (pozitív visszacsatolási mechanizmusok – evolucionista közgazdaságtan)
- Beavatkozás:
  - A pozitív visszacsatolás miatt a „beavatkozás” és a „nem beavatkozás” lényegileg azonos döntési szituáció
  - Komplex és jósolhatatlan hatások (ráadásul eltérő csoportokra eltérő hatás)

- Kinek a szempontjai fontosabbak?
  - Társadalmi döntés erős értéktartalommal

Reflexív kormányzás

Transz-diszciplináris tudás-teremtés

- A probléma felismeréshez és kezeléshez (nem megoldáshoz) szükséges tudás sok szereplő kezében van szétszórva

Változtatható intézmények és stratégiák

- Ahogy változik a probléma megértése
- Ahogy információkat szerzünk a beavatkozás hatásairól

Interaktív (részvételen és megvitatáson alapuló) probléma felismerés, célkitűzés és beavatkozás

- Értéktartalommal bíró döntések meghozatala miatt
- A transz-diszciplináris tudásteremtés miatt (a problémák komplexek, a „szakértők” pedig szűk területük határához érve laikussá válnak)
- Minél több szempont becsatornázása (és a szempontok közelítése) miatt

- A bizonytalanság és a komplex problémák világában a döntéshozatal célszerűnek látszó **módjáról** sokkal több mondható, mint a döntések célszerűnek látszó **tartalmáról**
- A gazdaságpolitikus viszont az utóbbira vár javaslatokat...

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: bajmocyz@eco.u-szeged.hu